

DACE
MICĀNE
ZĀLĪTE

Kā akmeņi, kas iesviesti upē, to savirmo un tajā rezonē, tā **Signes Baumanes filma „Akmeņi manās kabatās”** savilņo skatītājus dažādās pasaules malās. Filma tapusi Latvijā dzimušai māksliniecei-animatorei dzīvojot un strādājot ASV. Vispārcilvēciskais un autobiogrāfiskais, animācijas neierobežotais fantāzijas un metaforu arsenāls būvē pamatīgu

Signe Baumanes pēc filmas pirmizrādes Rīgā

dzimtas stāstu par sievietēm trijās paaudzēs, par latvietēm. Kaut filmas eksplikācijā stāsts aizsākas ar cara laiku, revolūciju, Pirmo pasaules karu, Padomju armijas iebrukumu, vācu okupāciju un visbeidzot padomju režīma laiku, tie ir tikai dotie apstākļi stāstam par sievietēm, kuŗām jāizdzīvo šādā laikmetā un jāsadzīvo ar... depresiju. Signe Baumanes caur personīgo stāstu vērs plašāku skatu uz iepriekšējo paaudžu traģēdiju, drāmu.

Gandrīz bez pauzes un bez elpas Signe aizkadrā stāsta – teksts ir ieskaņots sugestīvošā stāstījuma manierē, mainot balsis tembrus, attēlojot citu varoņu teikto, reakcijas, ar laba un veselīga humora devu.

Filmā kontā jau vairākas atziņas:

Labākā pilnmetrāžas filma ANIMATOR 2014 Poznaņā, Polijā, *Fipresci* balva Karloivari Starptautiskajā filmu festivālā.

tautiskajā kinofestivālā Čehijā, Ekumēniskās žūrijas balva Karloivari kinofestivālā Čehijā.

Signes Baumanes filmu augsti novērtējuši kritiķi dažādās pasaulē valstīs Latvijas kinematografisti to izvirzījuši balvai ar visaugstāko prestižu kinopasulē – Oskaram.

Gleznotāja Linda Treija, Amerikas Latviešu mākslinieku apvienības vadītāja:

„Signe Baumanes savā mākslā ir patiesa. Tās ir viņas domas, šaubas, prieks, aizraušāns, kas dzīvo mākslinieces radītajos tēlos, ainavās un stāstos. Signes atbrūņojošā atklātība un tiešums rada klātesošajos apbrīnu un vēlmi dalīties ar savām domām, pieredzi un sajūtām. Liekas likumsakarīgi, ka viņas filma sāk iegūt popularitāti un atpazīstamību plašākā sabiedrībā, jo Signe to vienkārši ir pelnījusi. Ar savu darbu, aizrautību un pilnīgo atdevi radošajam procesam. Signes personiskais vēstījums ir cilvēciski tuvs un nozīmīgs skatītājiem, neatkarīgi no tā, kuŗā vietā filmas tiek rādītas – vai tā būtu ASV, Latvija, Čehija vai kāda cita valsts.”

Šo rindiņu autore tikās ar māksliniecei **Signi Baumanī** pēc filmas pirmizrādes Rīgā.

Signe, pastāstiet, lūdzu, par darbu tapšanu. Cik ilgi strādājāt pie filmas? Kas deva spēku nepagurt?

Es uzrakstīju scēnāriju 2010. gada janvārī, strādāju pie tā noslēpšanas vairākus mēnešus. Kopā ar režisoru *Sturgis Warner* 7 nedēļas strādājām pie aizkadrā balss ieraksta. No 2010. gada jūlija uzsāku animācijas procesu. Kad saņēmām atbalstu no Rīgas Kino centra, strādājām vairākus mēnešus pie filmas Latvijas versijas. Kopsummā pagāja četri gadi, lai filmu pabeigtu. Pirmizrāde notika 2014. gada 7. jūlijā Kalovivari Starptautiskajā filmu festivālā.

Protams, ka nebija viegli strādāt pie filmas, ļoti daudz darba un domu tajā tika ieguldīts. Kas man deva spēku? Es ticēju, ka filmai ir

jātop, ka tā ir vajadzīga cilvēkiem.

Kā spējāt apvienot vispārcilvēcisko un autobiogrāfisko? Vai izjutāt misiju un māksliniecisko izaicinājumu?

Apvienot vispārcilvēcisko un personīgo nemaz nav tik grūti, ja apzinies, ka visi cilvēki visā pasaulē dziļākajā būtībā ir ļoti līdzīgi. Mēs visi vēlamies vienu un to pašu – lai mēs būtu paēduši, lai mums būtu drošība un lai mūs kāds mīlētu vai apbrīnotu. Es ticu, ka mani pārdzīvojumi vai depresija nav unikāla, tos piedzīvo ļoti liels daudzums cilvēku. Mēs tikai esam mācīti ar tiem nedalīties.

Stāstniece, teicēja ar 21. gadsimta „rikiem”... Kādas lomas, filmai topot, jūs izpildījāt?

Jā, „Akmeņi manās kabatās” es veicu ļoti daudzas lomas: scēnāriste, režisore, animatore, dizainere, dekoratore, operatore etc. Šī ir ļoti neliela budžeta filma. Un, jo vairāk darbu varēju paveikt pati, jo vairāk varēju ietaupīt.

Vai nācās aizdomāties par mūsu mentalitāti, sižetu veidojot? Latvieši ir klusētāji...

Es laikam esmu citas paaudzes cilvēks, vai arī mans ceļš uz identitāti ir bijis savādāks nekā klusētājiem latviešiem. Es ticu, ka vajag runāt par lietām, kas varbūt ir nepatīkamas vai biedējošas, tādējādi nesot gaismu un labāku izpratni par tām. Pagrūžot monstrus zem gultas, tie nekur nepazūd, bet barojas tumsā no tavām bailēm, kļūstot arvien lielāki un nevaldāmāki.

Jūsu filma apceļo Eiropas un ASV kinozāles, festivālus. Kā izjutāt savu mākslinieces balsi un latvietes balsi, stāstot šo dzimtas sāgu?

Esmu nepārprotami latvietē, caur un cauri. Veids, kā es domāju, – ar metaforu palīdzību, un mana stāstnieces balss ir ļoti latviešu mentalitātes, kultūras un vēstures ietekmēti. Bet izglītību esmu guvusi Maskavā, kur dzīvoju sešus gadus, dzīvoju Ņujorkā pēdējos divdesmit gadus – un tas arī ir ietekmējis manu stāstnieces balsi. Man šķiet, ka dzīve starp

daudzām kultūrām devusi man spējas komunicēt personisko vispārcilvēciskā līmenī.

Ar šo filmu pasaulei atkal top skaidrāka 20. gadsimta Latvijas vēsture. Kādu atbalstu no ASV latviešu sabiedrības un Latvijas kino industrijas esat saņēmusi?

Filma saņēma atbalstu no diviem nozīmīgiem ASV fondiem – *New York State Council on the*

Ja mēs formulējam izklaidi kā veidu, kā izrauties no ikdienas rutīnas, ieejot citā pasaulē, tad „Akmeņi manās kabatās” ir lieliska izklaides filma. Bet filma arī sniedz vielu pārdomām. Tā savieno nopietnas tēmas (depresija, ģimenes vēsture, tautas liktenis) ar humoru un interesantu skatu uz citādi neapspriestām lietām. Filma ir veltīta manai ģimenei

Kadrs no filmas

Arts un *Jerome Foundation*. Bezprofita organizācija *Women Make Movies* piešķīra filmai *non-profit* statusu, un ziedojumi filmai saņēma nodokļu atvieglojumus. Mēs arī izmantojām *crowdfunding* platformu *Kickstarter* un ar tā palīdzību savācām vairāk nekā 50 000 dolaru no 800 ziedotājiem. Starp šiem 800 atbalstītājiem apmēram 150 bija no Latvijas, un viņi lūdza, lai filmu veidojam latviski. Tādēļ sadarbojāmies ar Latvijas filmu producentu Robertu Vinovski un viņa kompaniju *Studija Lokomotive*, lūdzām atbalstu Nacionālajam kino centram, ko arī saņēmām.

Titros lasāms Lalitas Muižniece vārds – vai viņa jūs konsultēja kādā jomā?

Viņa bija viena no filmas 800 *Kickstarter* atbalstītājiem. Liels viņai PALDIES!

Ko jūs ieteiktu skatītājiem, kas dosies uz filmas izrādi?

un visām Latvijas un arī pasaules ģimenēm, kuŗas mēģina izprast savu ģenētisko mantojumu.

Kādas ir jūsu attiecības ar Fjodora Dostojevskā teikto „Skaistums izglābs pasauli”?

Es nezinu, ko Fjodors Dostojevskis domājis ar vārdu „Skaistums”. Tāpēc isti nevaru uz šo jautājumu atbildēt. Es domāju, ka varbūt mākslinieki, Māksla var izglābt pasauli. Bet Māksla (*Art*) nav viennozīmīga ar skaistumu, varbūt dažkārt tieši pretēji.

Jūsu darba starptautiskie panākumi un filmas izraisītā interese ir pierādījums, ka radīt darbus saistībā ar Latviju, dzīvojojot Ņujorkā, ir iespējams. Par ko savās filmās jūs stāstīsiet turpmāk?

Ir vēl drusku pāragri apriest manu nākamo projektu, tas vēl tikai tiek formulēts manā galvā. Bet man ir 4-5 ļoti labas idejas, kuŗas gribu realizēt.

Kā imerietes apjoza Baltijas jūru

ELĪNA ŠMITE, imeriete

(Turpināts no 4. lpp.)

Vilis Vītols ir arī imerietes Valentīnas Vītols, kuŗa mums uzdāvinājusi pašreizējo konventa dzīvokli, dēls. Tāpēc arī mēs, imerietes, vēlamies ieguldīt savu artavu Likteņdārza tapšanā un ar pirmo skrējiena minūti apkārt jūrai līdz pat 19. novembrim, kad ir Imerias oficiālā dibināšanas gadadiena, vāksim ziedojumus Likteņdārzam, aicinot gan Latvijas studentu un studenšu korporāciju biedrus, gan draugus un ikvienu labdari, ziedot 10 EUR par vienu bruģakmeni Likteņdārza Ābeļu alejas ceļa izveidei. Šo latviešu tautai dziļi simbolisko ceļu ir iecerēts noklāt ar vairāk nekā 113 000 pelēkiem no Lat-

vijas laukakmeņiem zāģētiem bruģakmeņiem, dodot iespēju uz katra atstāt savu vai sev tuva cilvēka vārdu.

Un tad jau lielā diena bija klāt! 80 imerietes 13. septembrī plkst. 11 atradās katra savā punktā Baltijas jūras piekrastē, lai pieveiktu 498 km. Mums gāja lieliski! Jūras krasta smilšainais ceļš vienoja imerietes vecumā no 21 līdz pat 80 gadiem. Katrā tikšanās punktā satikās divas imerietes, šķīroties un dodoties katra uz savu pusi, līdz sastapa otru pretī skrienošo imerieti. Tāds ir bijis arī studenšu korporācijas Imeria liktenis šajos 90 gados – karš imerietes ir šķīris, un brīvā Latvija tās atkal ir apvienojusi.

Facebook drīz piebira pilns ar

smaidīgām fotogrāfijām – vēl tikai ceļā uz starta vietu, satiekoties ar citām imerietēm, fotografējot pašinūs jūras malā, atpūtas brīžos pēc *joziena* – visas bija gatavas pieveikt savus 2 vai 20 kilometrus godam, lai veltītu tos mūsu korporācijai un arī Likteņdārzam.

Brūn-zili-zelta krāsas aizvijās gar jūru Latvijas rudenī, un imerietes apjoza visu Baltijas jūru no Lietuvas līdz pat Igaunijai. Kā vēlāk izrādās, arī imerietes Francijā, Austrālijā, Zviedrijā, Beļģijā, Itālijā, Horvatijā un ASV ir pievienojušas savus kilometrus mūsu simboliskajai akcijai.

Pēc skrējiena vakarā tiekamies konventa dzīvoklī, kur mūs sagaida garda sēņu mērce. Nogurušas pēc garās dienas, kur dažas,

ceļojot ar auto, pievārējušas pat pārsimt kilometru, tomēr tik pacilātas par savu kopīgiem spēkiem veikto, dalāmies iespaidos. Cik labi, ka ir ģimenes un draugi, kas mums tik daudz palīdzēja šo ideju īstenot! Meitenes Ventspils pusē ir skrējušas ar rudens puķu vainadziņiem galvā, imerietēm biedros bijuši arī divi suņi, bet kāda mājās bija aizmirsusi labās skrienamās kēdas. Taču visas esam tik priecīgas un gandarītas par šo lielisko aktīvo un vienojošo dienu kopā – dienu, kas ieskan-dina mūsu jubilejas semestri. Dienu, ko veltījām Likteņdārzam. Dienu, kad apjozām jūru.

Akcijai „Apjoz jūru” var sekot Imeria mājas lapā (www.imeria.lv) un Facebook ([*ria*\). *Vivat, crescat, floreat Imeria in aeternum!* /Lai dzīvo, plaukst un zeļ Imeria mūžīgi!](http://ej.uz/ime-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Palīdzēsīm tapt Likteņdārzam – dāvanai Latvijas 100. dzimšanas dienā!

Ziedojums 10 eiro vērtībā palīdzēs centrālajā Likteņdārza alejā tapt vienam bruģakmenim, uz kuŗa var atstāt savu vai sev tuva cilvēka vārdu.

Ziedot var:
Nodibinājums “Kokneses fonds”
Adrese: Lāčplēša 75 – III,
Rīga, LV-1011
Reģistrācijas numurs:
40008092535
Konta numurs:
LV10 UNLA 0050 0068 7884 4
Banka: AS SEB Banka
SWIFT: UNLALV2X